

שבת ON הוצאת התורה DURING שמע ישראל RECITING

The wording that is recited on שבת after the ארון קודש is opened and the ספר תורה is about to be carried to the בימה is more extensive than what is recited on weekdays when קריאת תורה takes place. Of particular interest is the practice of reciting the opening verse of שמע ישראל; i.e. א-להינו ה' אחד. Two points need to be made about the practice at the outset. First, Sephardim do not follow the practice of reciting this verse at any point during the year when the ארון קודש is opened and the ספר תורה is about to be carried to the בימה. Second, in נוסח רומניא and in older versions of נוסח רומא, the verse is recited on weekdays as it is on שבת when the ארון קודש is opened and the ספר תורה is about to be carried to the בימה. The practice is not found in סדר רב עמרם nor in the מסכת סופרים of רב סעדיה גאון. The earliest reference to the practice is found in

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יד הלכה ד-המפטיר בנביא הוא פורס על שמע. באיזה שמע אמרו? בשמע של ספר תורה. והיכי פותח? אשרי יושבי ביתך. ואחר כך עומד המפטיר ואומר, אין כמוך בא-להים י-י ואין כמעשיך, מי כמוכה באלים י-י מי כמוכה נאדר בקודש נורא תהילות עושה פלא, מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור, י-י מלך י-י מלך, י-י ימלוך לעולם ועד, י-י חפץ צדקו יגדיל תורה ויאדיר, י-י עוז לעמו יתן י-י יברך את עמו בשלום, אתה הוא י-י לברך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כולם וצבא השמים לך משתחווים.

Translation: The one who recites the Maftir is the one who is Porais the Shema. To which recital of Shema is that a reference? To the Shema that is recited when removing the Sefer Torah from the ark. With what words does that section of the service begin? With Ashrei Yoshvei Beisecha. Then the one who is to recite Maftir says: Ain Kamocha etc.; Mi Kamocha, etc.; Malchuscha Malchus, etc.; Hashem Melech, etc.; Hashem Chafetz, etc.; Hashem Oz L'Amo, etc.; Ara Hu Hashem, etc.

מסכת סופרים פרק יד הלכה ה-מיד נכנס ואוחז המפטיר את התורה, ואומר, שמע ישראל י-י א-להינו י-י אחד, בנעימה, ואף העם עונין אותו אחריו. וחזור ואמר, אחד א-להינו גדול אדונינו קדוש, אחד א-להינו רחום אדונינו קדוש, אחד א-להינו גדול אדונינו קדוש ונורא שמו, כנגד שלשת אבות. ויש אומרים כנגד שלש קדושות; וצדקתך א-להים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך, י-י שמך לעולם י-י זכרך לדור ודור, הכל תנו עוז לא-להינו ותנו כבוד לתורה, גדלו לי-י אתי ונרוממה שמו יחדיו. וצריך להגביה את התורה בשמע ישראל, ובאילו שלשה ייחודין, ובגדלו לי-י אתי.

Translation: Immediately the one who is to recite Maftir holds the Torah and says: Shema Yisroel, etc. in a melodious fashion. Those congregated repeat those words. The Maftir then says: Echad Elokeinu Gadol etc.; Echad Elokeinu Rachum, etc.; Echad Elokeinu Gadol, etc. The three lines commemorate our Three Forefathers. Some say that it commemorates the line of Kadosh, Kadosh, Kadosh. Tzidkascha Elobim

until Marom Asher Aseisa, etc.; Hashem Shimcha L'Olam, etc.; Ha'Kol Tinu Oz, etc.; Gadlu L'Ashem, etc. He must lift the Torah when he says: Shema Yisroel, when he says the lines of Echad Elokeinu and when he says: Gadlu.

מסכת סופרים פרק יד הלכה ו-ועוד צריך לומר, על הכל יתגדל ויתקדש וישתבה ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל ויתקלם שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא הנכבד והנורא, בעולמות שברא, בעולם הזה ובעולם הבא, כרצונו וכרצון יראיו וכרצון כל עמו בית ישראל, תגלה ותראה מלכותו עלינו במהרה ובזמן קרוב, והוא יבנה ביתו בימינו, ויהון פליטתינו ופליטת כל עמו בית ישראל בהמון רחמיו וברוב חסדיו להן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום, והוא ירחם עלינו ועל כל עמו בית ישראל בעבור שמו הגדול, ואמרו אמן.

Translation: In addition, the one who will recite Maftir must say: Al Ha'Kol Yiskadal, etc.; Si'Galeh V'Sai'Ra'Eh Malchuso, etc.; V'Yachon Pleitaseinu, etc. V'Hu Yirachem, etc. V'Imru: Amen

מסכת סופרים פרק יד הלכה ז-ואחר כך מגביה את התורה למעלה, ואומר, אחד א-להינו גדול אדונינו קדוש ונורא שמו לעולם ועד, ומתחיל בנעימה ואומר, י-י הוא הא-להים, י-י שמו, ואחריו עונין אותו העם, והוזר וכופלו, ועונין אותו אחריו שתי פעמים.

Translation: He then raises the Torah on high and says: Echad Elokeinu, Gadol Adoneinu Kadosh V'Norah Shemo L'Olam Va'Ed. He then says melodiously: Hashem Hu Ha'Elokim, Hashem Shemo. Those congregated repeat the line after him. He then repeats the lines and they do so twice.

מסכת סופרים פרק יד הלכה ח-מיד גולל ספר תורה עד שלשה דפין, ומגביהו ומראה פניו כתיבתו לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפניו ולאחריו, שמצוה לכל אנשים ונשים לראות הכתוב ולכרוע ולומר, וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל, ועוד אומר, תורת י-י תמימה משיבת נפש עדות י-י נאמנה מחכימת פתי, פקודי י-י ישרים משמחי לב מצות י-י ברה מאירת עינים, יראת י-י טהורה עומדת לעד משפטי י-י אמת צדקו יחדיו, הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים.

Translation: He then rolls the Torah open to show three columns; raises the Torah to show what it is written therein to those present, to his right and to his left and turns around and faces back. It is a Mitzvah for both men and women to see what is written therein, to bow and to say: V'Zos Ha'Torah Asher Sum Moshe; and to then say: Toras Hashem Temima, etc.; Pikudei Hashem Yesbarim, etc.; Yiras Hashem Tibhora, etc. Ha'Nechmadim MI Zahav, etc.

מסכת סופרים פרק יד הלכה ט-והמפטיר נותנו לחזן הכנסת, והוא חוזר התורה לראש הקרואים, שאין כבוד להיות התורה יחידה ביד החזן יחיד; וכיוצא בו אינו מן המובחר שיעמוד החזן יחיד לפני התיבה, אלא שיעמדו עמו אחד לימינו ואחד לשמאלו, כנגד שלשה אבות.

Translation: The Maftir gives the Torah to the head of the synagogue and then gives it to the one who will call those to read from the Torah so that the Torah is never left alone with just one person because it would be a dishonor to the Torah to do so. Likewise, it is inappropriate that the head of the synagogue stand alone on the Bimah with the Torah but instead, one person should stand on his left and one should stand on his right to remember our Three Forefathers.

מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק יד הלכה י-ויש אומרים פורס על שמע, שיאמר יוצר אור

להבין את התפלה

וקדוש, וטעם לדבר, על הברכה שמברך על התורה ועל העבודה.

Translation: Others say that what is meant by Porais Al Shema is that he should say the first Bracha of Kriyas Shema and the first three Brachos of Shemona Esrei (Hoycha Kedushah). Why? Because he will be concluding the reading of the Haftorah with the Brachos of: Al Ha'Torah and Al'Ha'Avodah.

What is the purpose of reciting the first verse of שמע קריאת התורה during הוצאת התורה?

ספר המנהיג הלכות שבת עמוד קנה-מנהג אלסכנדריא של מצרים ובארץ מצרים לשבת ויום טוב העוברים לפני התיבה שליח צבור מתפלל יוצר, וחזן הכנסת הוא שמש הכנסת מוציא את התורה ואומר בקול רם שמע ישראל וגו' ובמזמורים עולה לדוכן, פותחה, ופתיחה כלפי העם ומניחה על ראשו וכל העם קורין פסוק ראשון של הפרשה. ובא שליח צבור אחר ונוטלה וקורא הקרואים לקרות בתורה והרביעי למוסף. ויש לי סמך על זה במסכת סופרים ששנינו שליח צבור יורד לפני התבה. וחזן הכנסת הוא פורס על שמע, באי שמע אמרו בשמע של ספר תורה, כיצד? חזן הכנסת נוטל הספר תורה משליח צבור ואומר בקול רם שמע ישראל להזכיר לפני קריאת התורה קבלת עול מלכות שמים ועול מצות; שכל מי שקבל עליו עול מלכות שמים ועול מצות, בידוע שיקיים כל המצות. וזה שפותחה להראותה לעם, כדאמרי' במסכת סופרים מדכתי' הקהל את העם האנשים והנשים והטף; אנשים באים ללמד ונשים לשמוע, טף ליתן שכר למביאייהם. ואיתא בחגיגה פ"ר ג' ע"א, וכתו' במסכת סופרים שצריך להראות הכתיבה לעם וכן מנהג נרבונא ובדרש ולוניל.

Translation: It is the custom in Alexandria in Egypt and in all of Egypt that on Shabbos and on Yom Tov to follow the following practice: the one who will repeat Shemona Esrei also recites the Brachos of Kriyas Shema. The head of the synagogue who is also the Gabbai removes the Sefer Torah from the ark and says loudly the first verse of Kriyas Shema: Shema Yisroel, etc. While walking with the Sefer Torah, he recites verses from chapters of Tehillim. He then opens the Sefer Torah, holds it high and shows the open Sefer Torah to those congregated. All those congregated read the first verse of the Parsha from the open Sefer Torah. Another leader comes, takes the Sefer Torah from him and calls up those who will read from the Torah and the fourth for Mussaf (?). I found support for this practice in Maseches Sofrim where we learn that the prayer leader repeats Shemona Esrei. The head of the synagogue then is Porais Al Shema. Which Shema is that? The Shema of the Sefer Torah. How was this accomplished? The head of the synagogue takes the Sefer Torah from the prayer leader and says out loud: Shema Yisroel in order to refer to the act of accepting the Yoke of G-d's hegemony and of accepting the obligation of performing the Mitzvos before Kriyas Ha'Torah. We know that anyone who accepts the Yoke of G-d's hegemony and the obligation of performing the Mitzvos will perform the Mitzvos. The practice of opening the Sefer Torah in front of the congregation is based on what we learned in Maseches Sofrim from the verse: Hak'Ail Es Ha'Om Ha'Anashim V'Ha'Taf; men come to study Torah, women come to listen and children come in order that those who bring them receive a reward for doing so. We learn in Maseches Hagigah and in Maseches Sofrim that it is necessary to show those congregated the words from the Torah. That is the custom in Narbona, Deresh and Luneil.

The above sources not only serve as early references to the practice of reciting the opening

verse of קריאת התורה during הוצאת התורה, they also provide us with a new insight into the performance of קריאת התורה. We can discern that קריאת התורה has always maintained its initial form; i.e. an independent service with its own opening and its own closing. In our study of the history of קריאת התורה, we noted that it was the act that gave birth to the synagogue. It co-existed with the בית המקדש because none of the activities that took place in the early synagogues conflicted with the services taking place in the בית המקדש. In other words, early synagogues were not primarily a place where public prayer took place. However, it was an institution that was already thriving when the בית המקדש was destroyed and afforded our Sages a place in which to introduce תפלה as a substitute for the עבודה in the בית המקדש. We see in the above sources that even after תפלה was introduced into the synagogue as a substitute for the עבודה in the בית המקדש, קריאת התורה maintained its independence from the prayer service. Even today, קריאת התורה should be viewed as an independent service that separates sections of the prayer service. How else can you explain that in the two תפילות that we recite on שבת morning we omit all of the thirteen middle ברכות of שמונה עשרה that we recite on weekdays and avoid making any requests. That omission is explained in that we do not want to disturb our day of rest by remembering the difficulties we face either as individuals or as a community. And yet, we do not hesitate to refer to our personal or communal troubles in the section of the service dedicated to קריאת התורה. Take a look at what we recite from the time that we open the ark to remove the ספר תורה for קריאת התורה to the moment that we return the ספר תורה to the ארון קודש. It is replete with personal and communal requests; prayers for the sick; for the welfare of country in which we reside and for the State of Israel; for the safety of the soldiers of both the country in which we live and for the Israel Defense Forces; for our religious institutions and for those who support our religious institutions and once a month for a healthy and prosperous new month. This dichotomy can only be explained if we view קריאת התורה as an independent service.

The independent nature of the קריאת התורה service may have gone one step further. From the information provided in מסכת סופרים, it appears that קריאת התורה may have taken place in a venue other than in the synagogue and it was arranged for the benefit of those who congregated just for the קריאת התורה service. Let us review in greater detail what clues are found in the above sources that support our contention. It begins with the fact that according to מסכת סופרים, it was not the שליח ציבור who removed the ספר תורה from the ark. It was the one who was scheduled to recite the מפטיר. With what words did he begin? With the פסוק of אשרי, the same פסוק with which we begin תפלת מנחה. He then followed that verse with other verses. Some of those verses are familiar to us but not because they are recited during הוצאת התורה. They are familiar to us because

they are part of פסוקי דזמרה. Why did he then recite the first פסוק of קריאת שמע? It appears that he was following our order of תפילות; to first recite פסוקי דזמרה and then, קריאת שמע. Is there an equivalent to שמונה עשרה that is recited during קריאת התורה on שבת? Perhaps. Professor Shmuel Safrai on page 8 of an article entitled: Gathering In The Synagogues On Festivals, Sabbaths and Weekdays published in BAR International Series 499, 1989-Ancient Synagogues In Israel, presents the following hypothesis:

A number of scholars have pointed out that the benedictions recited after the haftarah are not only benedictions to be said after a reading from the Prophets because, in contradistinction to the blessings said after the reading of the Torah, which is brief and pertains only to the Torah, giving thanks for the Torah of truth, the blessings after the haftarah include in their various rescensions prayers touching on a wide range of issues: consolation, the kingdom of David, the Torah and the Temple service, and the sanctification of the Sabbath, and they are recited in a most festive manner. Some scholars have hypothesized that in ancient times these blessings constituted the nucleus of the prayer to be recited on a given day.

Based on what Professor Safrai presented, we can understand why the one who recited מפטיר also recited קריאת שמע. Since he was the one who recited the ברכות after the הפטרה which contained ברכות that mimicked the ברכות of שמונה עשרה, he also recited the substitute for פסוקי דזמרה and קריאת שמע.

Further evidence that קריאת התורה was practiced as an independent section of the service is supported by the fact that as part of performing קריאת התורה, concern was shown for women. In all that we have studied to date about תפלה, we have not come across any instances where חז"ל showed any concern that women participate in the prayer service. The opposite is true about קריאת התורה. In מסכת סופרים פרק יד הלכה ה, we learned that one of the purposes of הגבה was the following:

מצוה לכל אנשים ונשים לראות הכתוב ולכרוע ולומר, וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל.

The ספר המנהיג reiterated that statement and found a basis for it in the תורה:

וזה שפותחה להראותה לעם, כדאמרי' במסכת סופרים מדכתי' הקהל את העם האנשים והנשים והטף; אנשים באים ללמד ונשים לשמוע, טף ליתן שכר למביאייהם.

We can conclude that what we found in מסכת סופרים was an abbreviated form of תפלת שחרית that surrounded קריאת התורה whose purpose was to give those who came just for קריאת התורה, whether male or female, an opportunity to participate in a short form of תפלת שחרית. The upshot for us is that on שבת morning we participate in two services;

one in which we consciously avoid any mention of our personal or communal difficulties so as to not interfere with our enjoyment of **שבת** and a second service, surrounding **קריאת התורה**, in which we pray for the resolution of our personal and communal troubles. Did חז"ל believe that we were capable of separating our emotional selves during the two to three hours we spend in synagogue; spending half our time oblivious of our personal and communal difficulties and half our time immersed in our problems? No. What we have here is a clash between ideal and reality. Yes, **שבת** should be a day on which we leave our personal and communal troubles behind us. Practically speaking is it possible to do so? No. The fact that **קריאת התורה** has always been viewed as a separate service gave חז"ל the opportunity to allow us to experience the ideal and to then return to reality. We enjoy a few moments escaping our personal and communal problems while we recite **שמונה עשרה** twice on **שבת** morning. Between **תפלת מוסף** and **תפלת שחרית**, we return to reality and are given the opportunity to pray for the resolution of both our personal and communal troubles during **קריאת התורה**.

What we reviewed from **מסכת סופרים** may also lead to a better understanding of the concept of **פריסת שמע**. The word: **פורס** means to cut. Reciting one verse of **קריאת שמע** is apparently viewed as cutting off a piece of **קריאת שמע**. The one verse of **קריאת שמע** that we recite in **הוצאת התורה** is defined by **מסכת סופרים** as **פריסת שמע**. Based on that definition, we can point to another example of **פריסת שמע** found in the **קדושה** of **שמונה עשרה** in **תפלת מוסף** on **שבת**. A third example is located in the prayer of **לעולם יהא אדם** that we recite just after **ברכות השחר**. The three examples share one other feature; i.e the response to reciting the opening verse of **קריאת שמע**. During **הוצאת התורה**, the response according to **מסכת סופרים** is:

אחד א—להינו גדול אדונינו קדוש, אחד א—להינו רחום אדונינו קדוש, אחד א—להינו גדול אדונינו קדוש ונורא שמו.

Today we respond with:

אחד (הוא) א—להינו, גדול אדונינו, קדוש (בר"ה, יום כפור והושענא רבה: ונורא) שמו.

In the **קדושה** of **שמונה עשרה** in **תפלת מוסף** on **שבת**, we respond with:

הוא א—להינו, הוא אבינו, הוא מלכנו, הוא מושיענו, והוא ישמיענו ברחמיו שנית לעיני כל חי.

In the prayer of **לעולם יהא אדם** that we recite just after **ברכות השחר**, we recite:

אתה הוא עד שלא נברא העולם, אתה הוא משנברא העולם, אתה הוא בעולם הזה, ואתה הוא לעולם הבא.

We can conclude that חז"ל could add the first verse in **קריאת שמע** to the **קדושה** of **שמונה עשרה** in **תפלת מוסף** on **שבת** and to the prayer of **לעולם יהא אדם** that we recite just after **ברכות השחר** because **פריסת שמע** in the form recited during **הוצאת התורה** already existed.